

Средиземноморските циклони и сахарският прах над България

Ралена Илиева(1,2), гл. ас. д-р Красимир Стоев (2)

(1) Национален институт по метеорология и хидрология, Департамент "ПИО"

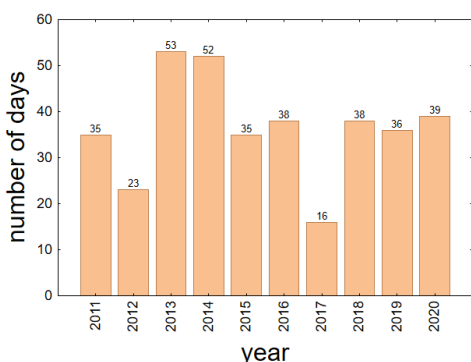
(2) Софийски университет "Св. Климент Охридски", катедра "Метеорология и геофизика", email: ralena.ilieva@gmail.com

Средиземноморските циклони и сахарският прах

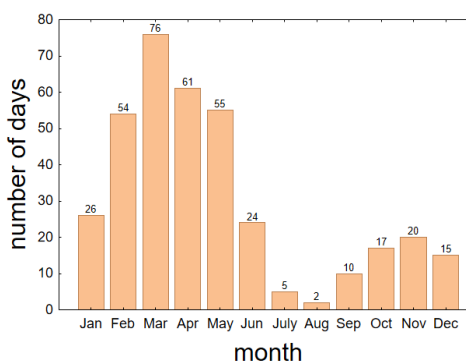
Пясъчните и прашните бури са метеорологично явление, характерно за големите равнинни и пустинни райони. СМО ги дефинира като съвкупност от частици прах (пясък), издигнати на голяма височина от силен вятър, и са опасно метеорологично явление. Основна причина за образуването им е атмосферната циркулация, като в България сахарският прах е свързан с преминаването на средиземноморски циклони.

Климатология на преноса на сахарски прах (2011-2020)

За периода 2011-2020 г. са установени 365 дни със сахарски пренос. Максимален брой дни има през 2013 г. - 53, а минимален – 16 дни през 2017 г. Средногодишният брой на дните със сахарски пренос е 36.5 дни. Месецът с най-голям брой дни е март - 76.

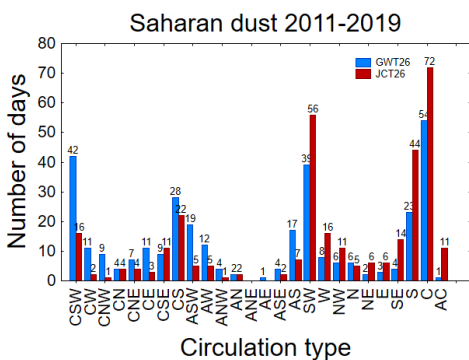
Фиг. 1: Брой дни със сахарски пренос по години.

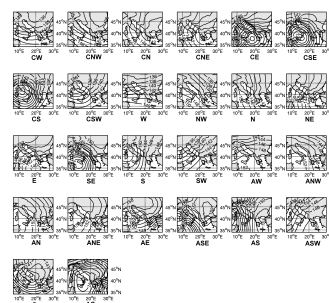
Фиг. 1: Брой дни със сахарски пренос по месеци.

Типизация на атмосферната циркулация с пренос на сахарски прах над България (2011-2019)

От направените обективните типизации на обстановките със сахарски пренос над Балканския п-в с двете схеми (GWT и JCT) с 26 типа циркулация се установи, че преобладаващите циркулации са свързани с развитието на средиземноморски циклони и пренос на въздушни маси от югозапад. При JCT26 броят случаи с циклон (C) е 72, а с пренос от югозапад (SW) е 56. При GWT26 случаите с циклонален тип (C) са 54, а с тип SW са 56, но имаме увеличаване на обстановките с тип CSW - 42, спрямо JCT26, при която случаите са 16.

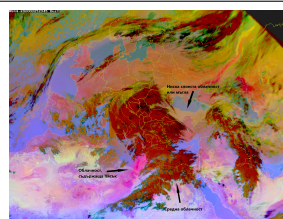
Фиг. 3: Брой дни с пренос по тип циркулация.

Фиг. 4: Схематично представяне на циркулациите.

Сахарският прах и спътникова информация

Преносът на пустинен прах може да се наблюдава чрез спътници. Използва се Dust RGB продукта от Meteosat. Едновременното използване на измервания в три спектрални канала дава възможност за цветно изобразяване на атмосферни процеси и явления.

Фиг. 5: 25.III.2020 г. Dust RGB (MSG)